

USPEH DELOVNE ZADRUGE V GAJDOBRI

Znano je, da zemljišče in podnebni pogoji Vojvodine niso ugodni za uspešno pridelovanje krompirja in za doseganje velikih pridelkov pri tej kmetijski kulturi. L. 1953, ki je bilo v Vojvodini eno najbolj rodovitnih, je znašal povprečni pridelok krompirja 82 stotov na ha. Letos pa so številna gospodarstva dosegla znatne pridelke krompirja, nekatera pa so realizirala tudi za vojvodinske razmere velik pridelok. Kmečka delovna zadruga v Gajdobri je na primer na površini 9 oralov pridelala po 147 stotov na oral ali 255 stotov na ha.

Ta pridelok so dosegli tako, da so izvajali vse agrotehnične ukrepe tako ob setvi kakor tudi ob negovanju med rastjo. Najprej so jeseni pred globokim oranjem raztrosili približno 25 voz hlevske gnoja na oral. Nato so gnoj zaorali 23 do 25 cm globoko. Spomladi so marca kultivirali jeseni globoko preorano zemljo in raztrosili približno 300 kg umetnih gnojil na oral. V tako pripravljeno zemljo so konec marca posadili krompir — popolnoma zdrave velike in nepoškodovane gomolje.

Pred saditvijo so semenski krompir ja-rovizirali, klice pa so bile dolge dva do tri centimetre. To je eden izmed zelo važnih ukrepov, s katerim je mogoče vplivati na povečanje pridelka. Pred samo saditvijo so krompir razrezali po dolgem in na vsaki polovici pustili čim več očesc. Saditev so opravili s »Fergusonovim« sadilnikom.

Ko je krompir pognal, je bila razdalja med grmi popolnoma primerna. Pravočasno so ga med vrstami opleli, nato pa ročno globoko okopali. Potem so ga enkrat osuli. S tem so bila končana vsa dela v zvezi s setvijo in nego nasada. Rezultat vloženega truda je bil: za vojvodinske razmere velik nevsakdanji pridelok!

M. R.

PREDELAVA SADJA V GORNJI STUBICI

Na pobudo in s pomočjo Glavne zveze kmetijskih zadrug LR Hrvatske je bila v Gornji Stubici v Zagorju zgrajena zadruga tovarna sadnih sokov. Izdelovala bo sokove iz robidnic, jabolk, malin in drugega sadja. Tovarno so postavili v izrazito sadjarskem kraju, v katerem je približno 5 tisoč ton sadnih presežkov na leto.

Z zgraditvijo te tovarne bodo zaposlili znaten del presežka delovne sile, prav tako pa bodo tudi predelali velike količine sadja, kar bo nekako pomenilo nadaljevanje proizvodnje, za katero so zainteresirani kmetijski proizvajalci. Zgraditev tovarne bo hkrati pomenila tudi velik prispevek k povečanju proizvodnje sadnih sokov v naši državi in k večji potrošnji teh izdelkov na prebivalca, ki je bila doslej neznatna (medtem ko porabijo v Švici 27 litrov sadnih sokov na prebivalca in leto, znaša pri nas ta potrošnja le 0,08 litrov).

Tovarna v Gornji Stubici, ki je začela poskusno obratovati, bo v kratkem poslala na trg prvih 70 vagonov osvežujočih sadnih sokov, ko pa bodo montirali vse potrebne naprave bo znašala zmogljivost njene predelave več kakor 300 vagonov na leto.

I. S.

Reja živine na posestvu „Kamendin“

V številnih državah redijo goveda v hlevih, ki so s treh strani zaprti z balami slame, medtem ko so s četrte, navadno tiste, ki je obrnjena proti jugu, popolnoma odprti. V takih hlevih je temperatura nekoliko višja kakor na odprtem polju. Tu se krave telijo, redijo teleta, opravlja molža itd. Temperatura v takih hlevih se lahko zniža do minus 15 pa tudi 20 stopinj. Na posestvu »Kamendin« v Gajdobri na primer se je zniževala tudi na minus 12 stopinj, kljub temu pa so vsa teleta zdrava, dobro zrejena in se v ničemer ne ločijo od tistih, ki so bila zrejena v toplih hlevih. Protij raznim boleznim in mrazu so še bolj odporna.

Da bi mala teleta zavarovali pred posebno močnim mrazom, jim v nekaterih državah nadenejo v prvih letih življenja preko trupa tople oprsnik in nautnike, da jim ušesa ne zmrznejo. Na »Kamendinu« pa delajo tako: že šteti dan vzamejo tele izpod krave in ga imajo pod napuščem, v provizornem hlevu, toliko, da je zavarovano pred padavinami in mrzlimi vetrovi. Tedaj tele popolnoma ločijo od krave in ga začnajo umetno napajati. Odtlej se teleta nikoli več ne vrnejo v zaprt prostor. Glavno pri tem načinu reje je, da so goveda obilno krmjena. Samo pod temi pogoji se dobro razvijajo. Za goveda je važno, da imajo dovolj grobe veliko prostora zavzemajoče krme — sena in koruznice, ker povzročajo

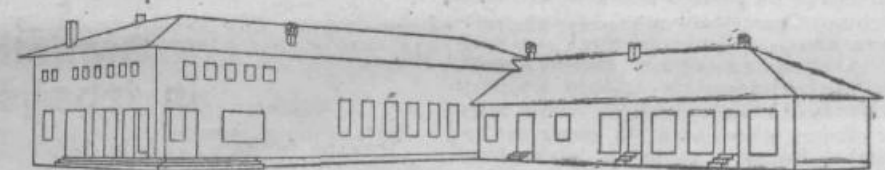
izkoriščanje teh grobih krmil nastajanje telesne toplote in varuje organizem pred mrazom. Odrasla goveda je treba postopno navajati na tako mrzlo rejo. To dosežemo tako, da goveda od zgodnje pomladi izpuščamo v izpuste in pod napušče. Kakor se klima spreminja, tako se tudi goveda nanjo privajajo. Tako privajena goveda se ne vračajo več v hlev. Praksa je pokazala, da je taka reja bolj koristna in cenejša od dosedanjih. Predvsem je cenejša gradnja hleva, za rejo je potrebno manj delovne sile, nadalje je mlečnost večja, kakovost hlevskega gnoja je boljša, čistoča živine je edinstvena in kar je najvažnejše njeno zdravstveno stanje je mnogo boljše.

Razen tega izvajajo v nekaterih kmetijsko bolj naprednih državah že oddavna »obrezovanja« krav. To prakticirajo tudi na tem posestvu. Čim se telica oteli, ji z močno kemično tekočino požgejo rogeve, tako da ji potem nikoli več ne morejo zrasti. To delajo zato, ker želijo, da bi bile bodoče krave svobodne, to je, da v hlevu ne bi bile privezane. Tedaj se krave svobodno gibljejo pod napušči, molžo pa opravljajo v ločenih prostorih s popolnimi higienskimi pogoji. Če bi krave imele rogeve, bi bila nevarnost, da bi pri prostem gibanju skozi hlev druga drugo kako poškodovale, nabodle in podobno.

Inž. Mih. Račić

KMETIJSKA STATISTIKA

Splošne kmetijske zadruge

Ljudska republika	Število zadrug			Število zadrugnikov			Odstotek včlanjenih gospodar. v l. 1956
	1954	1955	1956	1954	1955	1956	
				(v tisočih)			
Srbija	2.970	2.617	2.209	1.090	659	569,6	47,6
Hrvatska	1.509	1.451	1.476	249	196	194,2	31,9
Slovenija	780	716	695	129	126	126,5	84,2
BiH	790	737	680	364	281	238,2	37,0
Makedonija	518	560	517	87	60	62,6	30,8
Crna gora	97	97	87	116	121	94,5	56,3
Skupaj	6.664	6.178	5.664	2.035	1.443	1.285,8	46,7

Kakor vidimo iz razpredelnice, se je število zadrug in zadrugnikov po reorganizaciji v l. 1953 v primerjavi s prejšnjim razdobjem nekoliko znižalo. Prej so zadruge ustanovljali bolj administrativno, pogosto brez gospodarske utemeljenosti in pogojev za delovanje. Ob reorganizaciji se je združilo, to je fuzioniralo, več zadrug. Razen tega je bilo nekaj zadrug ukinjenih, ker niso imele gospodarskega opravičila za obstoj, ker so poslovale na premajhnem ozemlju. Neko število zadrug je pa odpadlo, ker jim ni uspelo, da bi s svojim delom dovolj gospodarsko zainteresirale zadrugnike. To se predvsem nanaša na tiste zadruge, ki so se pretežno ukvarjale s trgovino, gostinstvom, obrtjo in drugimi zadevami in ki niso koncentrirale svoje delavnosti na temeljno nalogo — pospeševanje proizvodnje in odkup kmetijskih pridelkov.

Od l. 1954, ko je bila uveljavljena uredba o kmetijskih zadrugah, se zadruge še dalje bolj konsolidirajo, zadrugniki pa tesneje povezujejo z zadrugo. Delež so bili povečani, izboljšala se je delovna organizacija, povečalo število kmetijskih strokovnjakov, posebno pa so se povečali zadrugni skladi. Konec l. 1956 so dosegli vsoto nad 31 milijard 800 milijonov din v primerjavi s 26 milijardami 650 milijoni v l. 1955. Posebno so se povečali investicijski skladi. Od 3 milijard 350 milijonov v l. 1955 so v l. 1956 porasli na 5 milijard 153 milijonov din. Prav tako so pomembno porasla tudi zadruga osnovna sredstva. L. 1956 so znašala 17 milijard in 24 milijonov v primerjavi s 16 milijardami in 204 milijoni v l. 1955.

V FLR Jugoslaviji je skupno 27.985 naselij v 1193 občinah, a le 5661 kmetijskih zadrug, kar pomeni, da odpade na eno zadrugo 4,4 naselja. Se vedno je veliko vasi, v katerih ni zadrug. V Makedoniji je na primer približno 600 vasi brez zadrug. Čeprav je bilo v l. 1957 ustanovljenih veliko novih zadrug, opozarja to dejstvo na to, da ne smemo zanemarjati vprašanja ustanavljanja novih zadrug, ker je zajetje čim večjega števila posameznih kmetijskih proizvajalcev v zadruge potrebno in nujno glede na zelo pomembno vlogo zadrug v pospeševanju kmetijske proizvodnje in graditvi socialističnih družbenih odnosov na vasi.